

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 21. juni 2013

Sagsnr.: 99

- ./.
- Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering revideret grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale (planteformeringsmaterialeforordningen). Det oprindelige grund- og nærhedsnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2013. Ændringer er markeret i marginen, KOM (2013) 0262.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen/NaturErhvervstyrelsen

Sagsnr.: 19930

Den 20. juni 2013

FVM 161

REVIDERET GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale (planteforneringsmaterialeforordningen)

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2013. Ændringer er markeret i marginen.

KOM (2013) 262

Resumé

Forslaget konsoliderer og opdaterer den eksisterende lovgivning om markedsføring af planteforneringsmateriale, inklusiv frø. Forslaget udbreder princippet om, at markedsføring af planteforneringsmateriale hviler på to vigtige elementer, nemlig obligatorisk registrering i en officiel sortsliste samt certificering af individuelle partier. Desuden stilles krav om registrering af operatørerne, samt øgede krav til operatørernes aktiviteter og professionalisme. Det overordnede hensyn vil være at harmonisere anvendelsen af disse elementer i alle medlemsstater, således at der sikres lige konkurrencevilkår i overensstemmelse med ambitionerne for det indre marked, samt at begrænse omkostninger og administrative byrder. Endvidere skal forslaget bidrage til bevaring af biodiversiteten i landbruget og i øvrigt at samordne lovgivningen med andre EU politikområder om for eksempel bæredygtighed og klimaforandring. Med forslaget indføres obligatorisk gebyrfinansiering for at sikre, at der i alle medlemsstater er tilstrækkelige ressourcer til at gennemføre afprøvning og kontrol. Bestemmelser om principper og procedurer for offentlig kontrol i de nuværende EU frø- og planteforneringsdirektiver udgår og erstattes af kontrolbestemmelser i en samlet EU kontrolforordning. Herudover indeholder forslaget en tilpasning til Lissabon-traktatens bestemmelser om delegerede retsakter, TEUF artikel 290, og gennemførelsesretsakter, TEUF artikel 291. En vedtagelse af forslaget forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2013) af 6. maj 2013 fremsendt forslag til forordning om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale (lovgivning om planteforneringsmateriale). Forslaget er oversendt til Rådet den 21. maj 2013 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Nærhedsprincippet

Kommissionen fremfører, at lovgivningen på området primært skal gennemføres på EU-niveau, da målene med forslaget opnås mest effektivt ved fuldt harmoniserede krav i hele EU, der sikrer kvalitet og kvalificerede valg for brugerne og fri bevægelighed for planteforermingsmateriale. På den baggrund kan EU træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen konkluderer, at i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet går forordningen ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå dette mål.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at nærhedsprincippet på det foreliggende grundlag er overholdt. Det er regeringens opfattelse, at regulering på EU niveau er nødvendigt for at give gennemskuelige, pålidelige og ensartede retlige rammer for kontrolmyndighederne og virksomhederne.

Formål og indhold

Forslaget udgør en rammelovgivning og vil, sammen med forslaget til en revideret kontrolforordning, KOM (2013) 265, erstatte den eksisterende EU-lovgivning på planteforermingsområdet. Formålet er at harmonisere gennemførelsen af lovgivningen, at reducere omkostningerne og de administrative byrder samt fremme innovation.

Forslaget konsoliderer og opdaterer den eksisterende lovgivning om markedsføring af planteforermingsmateriale, der i dag findes i 12 direktiver, hvoraf nogle stammer tilbage fra 1960'erne. Forslaget bevarer grundelementerne i den hidtidige regulering med henblik på at sikre planteforermingsmateriale af høj kvalitet til landbrugs- og gartnerierhvervet.

Med forslaget udbredes princippet om, at markedsføring af planteforermingsmateriale hviler på to vigtige elementer, nemlig:

- obligatorisk sortsregistrering i en officiel liste
- certificering af individuelle partier af planteforermingsmateriale under overholdelse af specifikke produktions- og kvalitetskrav.

Med forslaget afløses alle kontrolbestemmelser fra EU planteforermingsdirektiverne af kontrolbestemmelser i en revideret EU kontrolforordning.

Forslaget indeholder følgende ændringer i forhold til de gældende regler for planteforermingsmateriale:

Reguleringens omfang

Forslaget samler regulering af:

- sorts- og proveniensgodkendelse og -registrering

- produktion og handel med markfrø, sædekorn, grønsagsfrø
- produktion og handel med læggekartofler
- produktion og handel med grønsagsplanteforneringsmateriale, prydplante-formeringsmateriale (inklusiv frø), frugtplante-formeringsmateriale og vinplante-formeringsmateriale
- produktion og handel med skovfrø og – planteforneringsmateriale

Forslaget placerer de uændrede regler for skovfrø og -planter i et særskilt kapitel på grund af områdets særlige karakter og terminologi.

Forslaget vedrører alene formeringsmateriale. Med forbehold for en yderligere afklaring under forhandlingerne af definitionen af ”formeringsmateriale” er det indtil videre forståelsen, at de eksisterende markedsføringskrav bortfalder til materiale, der leveres engros til operatører med detailsalg af færdige planter af vin, frugt og grønsager. Krav til færdige skovplanter fastholdes uændret, som en del af definitionen af ”forstligt formeringsmateriale”. Som noget nyt foreslår Kommissionen, at der skal gælde en række minimumskrav for alle arter af planteforneringsmateriale, også de arter, der ikke hidtil har været omfattet af de gældende direktiver. Disse krav svarer til dem, som allerede gælder for prydplanteforneringsmateriale.

Forordningen gælder ikke planteforneringsmateriale, som udveksles af genbanker eller af organisationer eller netværk, hvis formål er at bevare plantegenetiske ressourcer. Den gælder heller ikke for planteforneringsmateriale, der udveksles som naturalier mellem privatpersoner.

Krav til operatører

Alle professionelle operatører skal registreres. Professionelle operatører defineres som virksomheder/personer, der som erhverv varetager aktiviteter relateret til produktion og handel med planteforneringsmateriale. Det præciseres, at det er de professionelle operatørers ansvar at sikre, at det producerede og markedsførte planteforneringsmateriale opfylder forordningens bestemmelser med hensyn til produktionsforhold, kvalitet og sporbarhed. Det skal de blandt andet gøre ved at identificere og monitorere kritiske punkter i produktions- og handelsleddet.

Sortsregistrering (vedrører ikke skovfrø og – planter)

Alle sorter, på nær prydplantesorter, skal registreres på en national eller EU sortliste enten med en officiel beskrivelse eller med en mindre detaljeret officiel anerkendt beskrivelse. For prydplantesorter og andet materiale, der ikke hidtil har været reguleret, men som markedsføres med et sortsnavn, skal der ligeledes foreligge en officiel eller officielt anerkendt beskrivelse.

Optagelse på sortsliste vil som udgangspunkt kræve teknisk afprøvning, det vil sige SES-afprøvning (afprøvning af nye sorters selvstændighed, ensartethed og stabilitet) for alle arter nævnt i forslaget bilag I, samt værdiafprøvning for de vigtigste landbrugsarter. I værdiafprøvningen vil der skulle indgå parametre vedrørende blandt andet bæredygtighed (resistens overfor plantesygdomme) og lav-input dyrkningsbetingelser (specielt økologisk dyrkning). Den nationale afprøvning skal akkrediteres af EU's sortsagentur (CPVO). Som noget nyt tillades det, at den kompetente myndighed kan godkende (autorisere) forædlervirksomheder til at gennemføre den tekniske afprøvning under officielt tilsyn. Desuden indføres en gensidig anerkendelse af SES-afprøvning akkrediteret af EU's sortsagentur (CPVO) mellem afprøvningsmyndighederne (en nøgle – mange døre). Når en sort slettes fra sortsregisteret, skal en beskrivelse af sorten og en fysisk prøve af sorten sendes til en genbank af hensyn til bevaring af de plantegenetiske ressourcer.

For at tilgodese hensynet til plantegenetiske ressourcer, vil der blive mulighed for markedsføring af et stort nyt område af plantemateriale, der ikke hidtil har været tilladt eller kun været tilladt markedsført i begrænset mængde. Det kan omfatte en del af det nuværende marked for certificeret plantemateriale, som ikke fremover skal certificeres, men kan handles på meget lempelige vilkår. Historiske plantesorter (herunder også almindeligt kendte frugtsorter markedsført før oktober 2012) vil kunne bringes i handlen efter en forenklet og billigere procedure sammenlignet med gængse, moderne sorter. De historiske sorter skal ikke underkastes en egentlig teknisk sortsafprøvning, men de skal dog registreres på sortsliste, inden de må markedsføres. Der vil ikke længere være maksimumsgrænser for, hvor store mængder udsæd af historiske sorter, der må bringes i handlen. Forslaget giver mulighed for at markedsføre plantemateriale, der er mere heterogent end de gængse, moderne plantesorter. Myndighederne skal foretage en registrering af det heterogene plantemateriale, og der vil blive lavet regler for, hvordan materialet skal beskrives.

Endelig bliver det muligt for amatører eller mindre frøfirmaer at markedsføre plantemateriale i små mængder til nichemarkeder. De nærmere regler for markedsføring, herunder maksimumstørrelser af de enkelte enheder i partier, fastlægges efterfølgende. Producenterne skal føre fortegnelser over, hvor store mængder af nichemateriale, de bringer i handlen. Det ser imidlertid ikke ud til, at der vil blive stillet krav om, at myndighederne skal registrere det nichemateriale, der må bringes i handlen.

Certificering

Medlemsstater kan efter ansøgning autoriseres af Kommissionen til at fastlægge strengere nationale krav til planteforneringsmateriale, hvis begrundelsen herfor opfylder visse kriterier. Forordningen giver mulighed for øget autorisation af professionelle operatører til at udføre en række opgaver under officielt tilsyn. Myndighederne skal dog tilbyde dette til de operatører, der ønsker det. Forslaget introducerer samtidig en binding mellem forskellige officielle kontroller, således at myndigheden skal udføre al tilgrundliggende kontrol, hvis operatøren øn-

sker, at myndigheden skal foretage den officielle certificering. Der vil fremover gælde eksportkrav svarende til EU's minimumskrav, i det tilfælde importlandet ikke har beskrevne indførselsbestemmelser.

Offentlig kontrol og dens finansiering

Bestemmelser om principper og procedurer for offentlig kontrol i de nugældende direktiver om frø- og planteforneringsmateriale udgår og erstattes af kontrolbestemmelserne i den reviderede kontrolforordning. Dermed introduceres muligheder for mere risikobaseret kontrol på planteforneringsområdet, således at de kompetente myndigheder kan målrette deres ressourcer mod de mest relevante områder. Flytning af kontrolbestemmelserne til kontrolforordningen vil også betyde en EU harmonisering, hvad angår finansieringen af kontrollen, idet al offentlig virksomhedskontrol ifølge forslaget skal brugerbetales via gebyrer, opkrævet af medlemsstaterne. Formålet med den obligatoriske gebyrfinansiering er især at sikre, at der i alle medlemsstater er tilstrækkelige ressourcer til at gennemføre kontrollen.

Finansiering af sorts- og proveniensregistrering m.m.

Sortsregistrering og teknisk afprøvning samt på skovområdet kåring og listning af proveniens (den bevoksning, som en bestemt plante eller dennes frø kommer fra) skal ligeledes gebyrfinansieres. Betaling for sortsregistrering og teknisk afprøvning skal ske forud for afprøvnings start. Sortsregistrering af historiske sorter samt af heterogent- og nichemateriale fritages delvist fra gebyrer. Endvidere er "mikro-virksomheder" generelt fritaget for betaling af de obligatoriske gebyrer. Ved mikro-virksomheder forstås virksomheder med under 10 ansatte og en årlig omsætning eller balance på ikke over 2 mio. €(ca. 14,9 mio. kr.).

Delegering af myndighedsopgaver

Der vurderes ikke i forslaget om planteforneringsmateriale at være mulighed for delegering af officielle opgaver til andre uafhængige aktører. Delegering af kontrolopgaver er derimod muligt i henhold til kontrolforordningen.

Kommissionen får med forslaget beføjelser til blandt andet at fastsætte nærmere regler ved delegerede retsakter, TEUF artikel 290 på en række konkrete områder:

- Arter omfattet af forordningens bestemmelser, og hvilke af dem der kan forhandles som standardmateriale.
- Heterogent planteforneringsmateriale og planteforneringsmateriale til nichemarkeder.
- Produktion og markedsføring.
- Myndighedens efterafprøvning af om certificeringskravene er opfyldt.
- Blandinger af arter og sorter, herunder bevarelsesblandinger (miljøfrøblandinger).
- Handel med sorter før sortsregistrering.
- Sortsregistrering og afprøvning, herunder afprøvning af sorternes dyrknings- og/eller brugsværdi.

- Kommissionens audit af kompetente myndigheders sortsafprøvning.
- Registreringsgebyrer for sorter og provenienser m.m.

Kommissionen foreslår endvidere gennemførelsesretsakter på en lang række områder med henblik på at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af forordningen. Som eksempler kan nævnes:

- Officielle mærkesedlers udformning.
- Undtagelse fra sortsregistrering ved forsyningsvanskeligheder.
- Strengere produktions- og kvalitetskrav nationalt.
- Hasteforanstaltninger.
- Tidsbegrænsede forsøg.
- Ækvivalens (ligestilling) med tredjelande.
- Sortsregistre, herunder udformning af ansøgningsformular.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget er sendt til behandling i Europa-Parlamentets Udvalg for landbrug og udvikling af landområder. Udvalget for miljø, folkesundhed og fødevarer forventes at komme med en udtalelse om forslaget.

Gældende dansk ret

Planteforneringsmateriale reguleres i dansk lovgivning især af Lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 195 af 12. marts 2009, som implementerer EU's harmoniserede lovgivning om planteforneringsmateriale. I medfør af loven er udstedt en række bekendtgørelser.

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af Lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 195 af 12. marts 2009.

Konsekvenser

Forslaget forventes at ville have statsfinansielle og administrative konsekvenser for det offentlige, samt økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervet.

Forslaget indebærer minimumskrav til en lang række arter, som ikke tidligere har været reguleret. Det vil betyde statsfinansielle og administrative konsekvenser i form af registrering af en ny gruppe operatører, nye forvaltningsprocedurer samt en udvidelse af kontrollen til et hidtil ureguleret område.

Forædlere får som noget nyt mulighed for at blive godkendt til at foretage sortsafprøvning under officielt tilsyn. Det kan, afhængigt af i hvilket omfang operatørerne vil gøre brug af muligheden, betyde statsfinansielle og administrative konsekvenser i form af behov for udvikling og implementering af forvaltningsprocedurer for et nyt kontrolområde.

For at styrke bevaringen og brugen af plantegenetiske ressourcer foreslås færre krav til historiske sorter og nichemateriale, og der åbnes mulighed for markedsføring af genetisk heterogent materiale. Forslaget indebærer, at gebyrerne for godkendelse af denne type sorter og plantemateriale skal reduceres til et niveau, hvor de ikke bliver prohibitive. Det vil betyde en mindre omlægning af de administrative procedurer samt afstedkomne statsfinansielle omkostninger i form af behov for bevillingsfinansiering af de dele af sortsregistreringen, der ikke kan dækkes af gebyrer. Hidtil har der ikke været anmeldelser af historiske sorter af grønsager og landbrugsafgrøder begrundet i manglende rentabilitet på grund af brugerbetalingens størrelse set i forhold til de nuværende mængdebegrænsninger.

Værdiafprøvning er et væsentligt værktøj til at sikre grøn omstilling i jordbrugserhvervet ved hele tiden at kræve en dyrkningsmæssig forbedring før godkendelse af nye sorter til markedsføring. Forslaget skønnes at understøtte denne omstilling med de foreslåede krav til tilfredsstillende og bæredygtig dyrknings- og/eller brugsværdi, herunder egnethed til produktionssystemer med lavt input, som for eksempel den økologiske landbrugsproduktion. Imidlertid kan de lempeligere regler for handel med historiske sorter, heterogent materiale og materiale til nichemarkeder medføre en risiko for en reduceret mængde af materiale i handlen, som er certificeret og som opfylder kravene til bæredygtig værdiafprøvning, specielt for eksempelvis kløver- og græsfrø.

Den gensidige anerkendelse af SES-afprøvning mellem afprøvningsmyndigheder er positiv, idet duplikering af opgaver mindskes, og de samlede omkostninger for forædlerne til afprøvning mindskes. Det vil medføre en nedgang i antal afprøvnings, som vurderes til 20 pct. De faste omkostninger vil skulle fordeles på de tilbageværende anmeldelser.

Der lægges på en række områder op til, at operatører skal kunne autoriseres til at udføre certificeringsopgaver under officielt tilsyn, ligesom det foreslås, at der fastsættes minimumskrav til uddannelse/kompetencer hos operatørerne. Administrativt kan der her være mulighed for lettelser på længere sigt, mens der må imødeses væsentlige startomkostninger til administrationen hos såvel operatørerne som hos myndigheden, i form af ny kontroltilrettelæggelse, orientering til virksomheder, godkendelser af virksomheder, efteruddannelse mm.

NaturErhvervstyrelsen vurderer, at en lang række operatører vil have en størrelse, der ligger inden for definitionen ”mikro-virksomheder”, som derfor vil skulle fritages for gebyrer forbundet med registrering af sorter og provenienser. Samtidig forventes det, at de nye gebyrbestemmelser samt krav til autorisation, IT og lignende vil have statsfinansielle konsekvenser og medføre administrative byrder. De nærmere detaljer for medlemsstaternes forpligtelser under den nye kommende forordning vil blive fastsat ved gennemførselsretsakter. Disse udarbejdes og forhandles først senere, så et præcist omkostningsestimat af forslaget er ikke muligt at give på dette indledende tidspunkt. Et groft skøn for behovet for merfinansiering vil være 1-2 mio.

kr. årligt til gebyrfritagelse og -reduktion samt 3-4 mio. kr. til engangsinvesteringer i IT og nye ordninger/administrative procedurer.

Introduktion af minimumskrav til ikke tidligere regulerede arter vil få konsekvenser for operatører blandt andet i form af nye gebyrer. Derudover må det forventes, at ordningen vil medføre krav til operatører, hvis aktiviteter ikke hidtil har været reguleret og gebyrbelagt. For færdigvarer af vin-, frugt- og grønsagsplanter kan der derimod blive tale om en lempelse, idet disse ikke længere foreslås reguleret.

Forslaget rummer en vis grad af øgede administrative byrder for de professionelle operatører, med henblik på at sikre opfyldelse af forordningen, herunder de skærpede krav til dokumentation og sporbarhed.

Kommissionen foreslår en række ændringer i forhold til handel med nye og andre typer plantemateriale samt sortsregistrering. Omlægningerne vil betyde øgede udgifter til IT og afprøvning i størrelsesordenen 1,2-1,5 mio. kr. De øgede omkostninger vil skulle finansieres ved gebyrindtægter.

Fælles gebyrregler i EU vil stille udbyderne mere lige, idet der for nærværende er forskel på, hvorledes administrationen og den tekniske afprøvning er finansieret i forskellige medlemsstater. Med forordningen indføres gebyrer på ydelser, der i dag tilbydes som frivillige rekvirerede ydelser, såsom kontroldyrkning, SES- og værdiafprøvning. Betaling for anmeldelse og teknisk afprøvning af sortsregistrering skal fremover ske forud for afprøvnings start. Det vil betyde, at virksomhederne, i første afprøvnings år hvor denne betalingsmodel indføres, skal betale for både afsluttet og påbegyndt afprøvning.

Markfrøerhvervet har en verdensomspændende eksport på over 2 mia. kr. af kløver- og græsfrø af kvalitetsfrø af højt forædlede sorter, som kan blive påvirket negativt af de nye muligheder for handel med heterogent materiale af kløver- og græsfrø.

Sædekornserhvervet kan miste en konkurrencefordel i forhold til det indenlandske salg, hvis det ikke bliver muligt at videreføre de højere danske kvalitetskrav, herunder den gældende nultolerance i forhold til flyvehavre. Nultolerancen for flyvehavre gælder både national produktion og ved indførsel af sædekorn fra andre lande i og udenfor EU. Hvis flyvehavrekravet ikke kan videreføres, kan det desuden medføre øgede omkostninger til landbrugets bekæmpelse af flyvehavre.

Læggekartoffelerhvervet har haft store omkostninger ved at indføre og overholde strikse danske produktions- og kvalitetskrav. Indsatsen har medført en høj plantesundhed af danske læggekartofler (lav forekomst af virus og sortbenssyge, samt udryddelse af kartoffelringbakteriose), som ønskes videreført. Kvaliteten er en afgørende parameter for Danmarks eksportmar-

keder, og for kvalitet og udbytte i den danske konsumproduktion, hvoraf en betydelig del består af kartofler til den danske forarbejdningsindustri.

Hvis myndighedsopgaver ikke kan delegeres eller udføres i samarbejde med andre aktører, kan det have erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af hævede gebyrer for officiel værdisafprøvning af nye sorter. Siden 1990'erne har forældre og Videncentret for Landbrug været involveret i den danske værdisafprøvning for synergi og effektivisering af afprøvningen.

Høring

Forslaget er sendt i høring. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer udtrykker bekymring for konsekvenserne for det nuværende sorts- og certificeringssystem, såfremt forslaget om at åbne for markedsføring af heterogent plantemateriale realiseres. Landbrug & Fødevarer fremfører, at indførelsen af denne kategori vil mindske landmandens muligheder for at få troværdige oplysninger om det købte frøs identitet og kvalitet. I den forbindelse er det et usikkerhedsmoment, at det nærmere indhold ikke fremgår af forslaget, da det skal fastlægges gennem delegerede retsakter. Landbrug & Fødevarer anbefaler videre, at ordningen for heterogent plantemateriale ikke breddes ud til arter, hvor den ikke er relevant. Græs og kløver bør således ikke være omfattet af ordningen. Landbrug & Fødevarer mener, at grænsen for nichevirksomheder - 10 personer ansat eller en mindre omsætning end 2 mio. € - er for højt sat og vil betyde, at mange professionelle operatører bliver defineret som nichevirksomheder.

Brancheudvalget for frø ser åbningen for handel med heterogent plantemateriale som et alvorligt problem, der kan være en bombe under det eksisterende system for græs og kløver, idet branchens højt forædlede sorter vil kunne indgå i begrebet heterogent materiale, og det vil ikke være muligt for en sortsejer at påvise hvilket beskyttet sortsmateriale, der kan være i det heterogene materiale. Brancheudvalget understreger derfor kraftigt, at der ikke åbnes for handel med heterogent materiale af græs og kløver. Brancheudvalget finder endvidere, at de foreslåede grænser for nichevirksomheder er for høje, samt at rammerne er for store og giver mulighed for misbrug af systemet. Desuden ønsker Brancheudvalget indsat en sætning om, at personer som erhverver en nichesort ikke videresælger hverken den eller formeringsmateriale, der er afledt fra den. Brancheudvalget pointerer, at man underforstår at alt materiale, der handles eller byttes, ligeledes skal leve op til kravene i den nye plantesundhedsforordning. Til slut understreger Brancheudvalget, at det er vigtigt, at lovgivningen fortsat sikrer tilliden til kvaliteten og identiteten af det frø, der skal sikre indtjening og vækst i landbruget.

Virksomheden DLF-TRIFOLIUM A/S støtter Brancheudvalgets indstilling om, at der ikke bør åbnes op for handel med heterogent materiale af græs og kløver, da systemet vil kunne misbruges til at anvende forædlede og registrerede sorter, uden at sortsejeren har mulighed for at bevise det. Den nuværende lovgivning sikrer en høj grad af forbrugerbeskyttelse i form af

fuld sporbarhed og dokumentation for sorterens ægthed og værdi. Virksomheden påpeger, at forslaget om at indføre heterogent materiale modvirker den nye lovgivnings formål med at fremme innovation. Virksomheden mener, at forslaget vil have den stik modsatte virkning, hvis en virksomhed ved pirateri kan inkorporere en anden virksomheds beskyttede sorter i et heterogent materiale og sælge det under et andet navn, uden at det kan bevises. Virksomheden anfører, at de betydelige investeringer, der sker i den innovative forskning og forædling i fremtidens behov for sorter er betinget af, at den som betaler for innovation også kan høste fordele af forædlingsfremskridtene. Den usikkerhed om hele forædlingskonceptet, som skabes med det heterogene materiale, kombineret med mangel på kontrol og sporbarhed vil underminere forædlingsvirksomheders incitament for fortsat investering i udvikling af nye og forbedrede sorter til gavn for slutbrugerne. Virksomheden ønsker en øvre grænse for markedsføring af plantemateriale i små mængder. Endelig anfører virksomheden, at de beskrevne rammer for mikrovirksomheder er alt for vide. Virksomheden mener, at omsætningsgrænsen bør fastsættes så lavt, at der reelt er tale om amatører.

Sammenslutningen af Danske Sortsejere peger på, at frøet – sædekornet – er starten på hele fødevarekæden indenfor landbruget. Forædling, afprøvning, sortslutning og certificering udgør grundstammen i denne kæde. Sammenslutningen fremhæver, at ved at forbedre rammebetingelserne forventes store fortsatte produktivitetsforbedringer indenfor både miljø, kvalitet, udbytte og bæredygtighed. Undtagelser for reguleringen vil derimod, ifølge Sammenslutningen, underminere sporbarheden og dermed svække sikkerheden i fødevareproduktionen. Det gælder specielt den foreslåede mulighed for at sælge heterogent plantemateriale, der som udgangspunkt bør helt udelades eller begrænses meget stærkt kvantitativt. Sammenslutningen fremhæver derudover, at der som minimum bør indføres en form for identitetskontrol af heterogent materiale. I den forbindelse finder Sammenslutningen det problematisk at det nærmere indhold ikke er kendt, men skal fastlægges gennem delegerede retsakter. De foreslåede grænser for nichemarkeder anses desuden som for høje. Forslaget lægger op til, at nichemateriale handles i ”små mængder”. Sammenslutningen mener, at der er behov for en definition af, hvordan det skal forstås.

Økologisk Landsforening er overvejende positiv overfor forslaget og mener, at det er vigtigt, at Danmark arbejder for, at forslaget vedtages med visse justeringer. Det er foreningens opfattelse, at der er tale om et anvendeligt kompromisforslag, der søger at bevare den eksisterende lovgivning samtidigt med, at der gives adgang til at markedsføre bevaringsmateriale, materiale til nichemarkeder og heterogent plantemateriale. Helt principielt mener foreningen, at det skal være op til landmændene at afgøre, hvor stor garanti, de ønsker for den udsæd, de køber. Forslaget er et skridt i den retning. Foreningen har følgende højt prioriterede ønsker til ændring af forordningsudkastet:

- Der ønskes henvisninger til den internationale plantetraktat

- Det skal tydeliggøres, at private personer herunder personer med aktiviteter indenfor planteforneringsmateriale under et momspligtigt omfang ikke er omfattet af lovgivningen
- Det skal tydeliggøres, at genbankers aktiviteter ikke er omfattet af lovgivningen
- Der skal stilles krav om, at sortsbeskrivelserne skal indeholde oplysninger om anvendt forædlingsteknik
- Der skal gives adgang til, at frøblandinger kan bestå af en blanding af certificeret såsæd og standardmateriale uden begrænsning for så vidt angår regionstilknytning
- Begrænsningen på 10 ansatte i forbindelse med nichemarkedsvirksomheder skal ændres, så det hedder 10 årsværk og ikke 10 ansatte.
- Der skal anlægges en afbalanceret tilgang til tredjelande, således at krav om, at de skal opfylde EU's lovgivning for planteforneringsmateriale ikke skubber til en centralisering af frøsektoren i tredjelandene. Det er vigtigt, idet opgørelser fra blandt andet ETCgroup og EuroAfrica siger, at omkring 70 % af verdens fødevarerforsyning fortsat kommer fra lokale netværk af selvforsyningslandbrug og private haver.

Det er således væsentligt for foreningen, at den foreslåede åbning for handel med heterogent plantemateriale, nichemateriale og sorter med officielt anerkendt beskrivelse gennemføres i overensstemmelse med forslaget. Foreningen er indstillet på, at de konkrete regler bliver udformet, så åbningen ikke får utilsigtede konsekvenser for det konventionelle marked. Det kunne for eksempel indebære, at græs og kløver ikke omfattes af kategorien heterogent plantemateriale og heller ikke nyhedsbeskyttet, patenteret eller genetisk modificeret materiale. Foreningen opfordrer endvidere til, at Kommissionen udnytter den sporbarhed, som det økologiske system giver mulighed for.

Foreningen finder det meget positivt, at forslaget lægger op til at fjerne de administrative byrder for små virksomheder. Foreningen finder dog principielt ikke, at kravene til markedsføring af nichemateriale burde afhænge af virksomhedens størrelse, men kan dog acceptere den foreslåede afgrænsning med den bemærkning, at den bør baseres på antal årsværk, ikke antal beskæftigede.

Foreningen vil, i tillæg til dette, gerne tilkendegive, at foreningen mener, at Danmark skal arbejde på, at der sættes en tidsfrist for, hvornår de delegerede retsakter vedrørende heterogent planteforneringsmateriale træder i kraft. Det skyldes, at de muligheder, der lægges op til indenfor denne kategori, er meget vigtige med henblik på at fremme innovation og markedsføring af planteforneringsmateriale, der kan have særligt potentiale for en grøn omstilling herunder for det økologiske dyrkningssystem. Tidsfristen foreslås til at være 2 år efter ikrafttrædelsen af denne forordning.

En lang række interessenter: organisationer (eksempelvis Dansk Naturfredningsforening og Forbrugerrådet), køkkenchefer (eksempelvis NOMA og Relæ), fødevarerproducenter (eksem-

pelvis Urtekram og Meyerfood), landmænd (eksempelvis Per Grupe og Søren Wiuff), forskere (eksempelvis Anders Borgen og Bodil Søgaard) og forbrugere, der mener at kvaliteten ikke ligger i ensartethed, er gået sammen om et hørings svar. I udgangspunktet støtter de Økologisk Landsforenings hørings svar, men ønsker derudover, at man som bruger af planteforneringsmateriale frit skal kunne vælge, om man ønsker den kvalitet, som sikres af certificeringssystemet, eller om man ønsker en anden kvalitet og dermed frasiger sig certificeringen. De mener grundlæggende, at reguleringen er skadelig for fødevarerinnovation og forretningspotentialer for dette, herunder udvikling af nogle af de vigtigste trends indenfor fødevarerområdet, eksempelvis Det Nye Nordiske Køkken, økologi og bevaring og udnyttelse af plantegenetiske ressourcer. De påpeger, at den obligatoriske certificeringsmodel er ude af proportion med forordningens formål om forbrugerbeskyttelse, og mener at dette er i strid med Lissabontraktatens krav om proportionalitet i forvaltningen, da en frivillig mærkningsordning ville kunne give den samme forbrugerbeskyttelse.

Landbrug & Fødevarer på vegne af Danske Kartoffler understreger vigtigheden af, at den fremtidige lovgivning tager hensyn til relevante anerkendte internationale standarder og guidelines. Eksempelvis at medlemslande har mulighed for at anvende EPPO guidelines til at fastholde en høj kvalitet af mini-/meristemknolde i kartofler, så der ikke sker import af miniknolde af lavere kvalitet. Endvidere ønsker Danske Kartoffler, at de specifikke produktions- og certificeringskrav i forordningen bliver minimumskrav med mulighed for også fremover at opretholde nationale særkrav indenfor reglerne for certificering af læggekartofler. Dette er afgørende for at kunne videreføre de nuværende danske regler og den nuværende høje kvalitet af de danske læggekartofler.

Danske Kartoffler understreger vigtigheden af at kunne opretholde stramme nationale krav som eksempelvis:

1. Retten til strengere tolerancekrav.
2. Retten til "flush out", det vil sige, at der kan være maksimalt ni generationer og at læggekartoflerne hvert år automatisk går en klasse ned.
3. Retten til at kræve, at præbasis avlere kun må anvende meristemplanter/meristemknolde eller miniknolde som opformeringsmateriale af dansk avl, eller udenlandsk avl som NaturErhvervstyrelsen har sidestillet hermed.
4. Retten til at adskille præbasis og basisavl.
5. Retten til at kræve at importerede læggekartofler skal overholde samme krav som de danske for en given klasse, hvis de skal indgå i fremavlssystemet.
6. Retten til at fastlægge metodevalg og patogenliste ved test af mini-/meristemknolde og klonavl ud fra anbefalinger fra EPPO.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser positivt på Kommissionens forslag. Regeringen støtter princippet om, at sorts- og proveniensregistrering med mere som hovedregel bør være gebyrfinansieret, baseret på de

faktiske omkostninger, inklusive overhead. Reglerne om overhead skal gøres så fleksible, at det er muligt at inddække alle indirekte udgifter, således at kontrollen ikke underfinansieres. Bestemmelsen om obligatorisk friholdelse for mikro-virksomheder bør udgå, gøres frivillig eller kunne tilpasses nationale forhold.

Regeringen arbejder for, jævnfør Økologisk Handlingsplan 2020, at det med forslaget bliver muligt at producere og handle mindre ensartede sorter, herunder at markedsføring af økologiske, genetisk diverse plantesorter muliggøres. Regeringen lægger dog vægt på, at denne ændring foretages uden at sætte fordelene ved det eksisterende system over styr til skade for forædlingen, landbruget og eksporten.

Regeringen finder ikke, at det er hensigtsmæssigt at udvide reguleringen af planteformeringsmateriale til arter, der ikke hidtil har været omfattet.

Det er positivt, at der fortsat er mulighed for at fastsætte strengere nationale krav til produktion i særlige velbegrundede tilfælde i forhold til at sikre en produktion, hvor opformering af uønskede planter og skadegørere undgås, for eksempel flyvehavre i sædekorn og virus, kartoflens ringbakteriose og sortbenssyge i læggekartofler.

Regeringen finder, at der skal være mulighed for delegering af myndighedsopgaver med henblik på at reducere omkostninger relateret til regulering af produktion og handel med planteformeringsmateriale.

Der bør desuden arbejdes for teknisk præcisering af en række begreber og bestemmelser, lige som man fra dansk side bør arbejde for at sikre så administrativt enkle systemer som muligt og i videst muligt omfang begrænse nye byrder for erhvervet og myndighederne.

Kommissionen får med forslagene på en lang række områder hjemmel til efterfølgende med afsæt i den overordnede rammeloavgivning at fastsætte detaljerede regler og konkrete krav til medlemsstaterne via delegerede retsakter, TEUF 290, ligesom der lægges op til ensartet implementering af forordningen i medlemsstaterne ved gennemførelsesretsakter, TEUF 291. Rammelove forudsætter, at medlemsstaterne er en aktiv del af den efterfølgende fastlæggelse af gennemførelsesbestemmelserne. Regeringen arbejder for, at regulering af stor økonomisk eller politisk betydning fastlægges i den almindelige lovgivningsprocedure, og at medlemsstaterne har en stærk kontrol med Kommissionens udøvelse af kompetencer, samt at medlemsstaternes eksperter inddrages i det forberedende arbejde med retsakter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke officielle tilkendegivelser om andre medlemsstaters holdninger til forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat om forslaget til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2013.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.